

Nõukogu 19. detsembri 2006. aasta otsuse 2006/972/EÜ (mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) rakendamise eriprogrammi “Ideed”) parandus

(Euroopa Liidu Teataja L 400, 30. detsember 2006)

Otsuse 2006/972/EÜ tekst asendatakse järgmisega:

NÕUKOGU OTSUS,

19. detsember 2006,

mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) rakendamise eriprogrammi “Ideed”

(EMPs kohaldatav tekst)

(2006/972/EÜ)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 166 lõiget 4,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) Vastavalt asutamislepingu artikli 166 lõikele 3 tuleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta otsus nr 1982/2006/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2013) ⁽³⁾ (edaspidi “raamprogramm”), viia ellu eriprogrammide kaudu, milles määratakse kindlaks nende rakendamise üksikasjalikud eeskirjad ja nende kestus ning nähakse ette vajalikud vahendid.

(2) Raamprogramm hõlmab nelja liiki tegevusi: riikidevaheline koostöö poliitilistest vajadustest lähtuvalt kindlaks määratud teemavaldkondades (“Koostöö”), teadusringkondadest lähtuvad teadlaste algatatud uuringud (“Ideed”), teadlaste koolitamise ja karjääriarenduse toetamine (“Inimesed”) ning teadusuuringutealase võimekuse toetamine (“Võimekus”). Programmi “Ideede” osa alla kuuluvaid tegevusi tuleks kaudsete meetmete osas rakendada käesoleva eriprogrammiga.

(3) Käesolevas eriprogrammis tuleks järgida teadlaste algatuse lähenemisviisi: programmi abil tuleks toetada projekte, mis käsitlevad teadlaste enda valitud teemadel tehtavaid eesliiniuuringuid. Eriprogrammi tuleks rakendada paindlikul ja kasutajasõbralikul viisil, nii et see oleks avatud kõikidele asjaosalistele ning võtaks arvesse asjakohaseid teadustavasid.

(4) Eesliiniuuringuid käsitlevate projektide ettepanekuid tuleks hinnata üksnes teadusliku tipptaseme kriteeriumi alusel, tuginedes vastastikusele eksperthindamisele (*peer review*), ning nende rõhuasetus peaks olema interdistsiplinaarsetel ja valdkondadevahelistel kõrge riskiastmega algatusprojektidel ning nii uutel teadlaste rühmadel ja uue põlvkonna teadlastel kui ka väljakujunenud meeskondadel.

(5) Kõnealust programmi tuleks kooskõlas teadusliku tipp-taseme, sõltumatuse, tõhususe, läbipaistvuse ja vastutuse põhimõttega rakendada, tuginedes Euroopa Teadusnõukogule (ERC), mis koosneb sõltumatust teaduslikust nõukogust, kuhu kuuluvad kõige tuntumad ja Euroopa teadusringkondi täies ulatuses esindavad teadlased, insenerid ja teadurid ning mida toetab lihtne ja kulutõhus spetsiaalne rakendusstruktuur, mis luuakse rakendusasutusega vastavalt nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded ⁽⁴⁾.

(6) Komisjon peaks vastutama kõnealuse eriprogrammi rakendamise eest ja tegutsema Euroopa Teadusnõukogu sõltumatuse, terviklikkuse ja funktsionaalse tõhususe tagajana.

⁽¹⁾ Arvamus on esitatud 30. novembril 2006 (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽²⁾ ELT C 185, 8.8.2006, lk 10.

⁽³⁾ ELT L 412, 30.12.2006, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1.

- (7) Euroopa Teadusnõukogu sõltumatuse tagamiseks peaks komisjon kindlustama, et peetaks kinni teadusliku nõukogu teadustööalast orientatsiooni ja programmi rakendamisküsimusi käsitlevatest seisukohtadest ning et spetsiaalne rakendusstruktuur järgiks rangelt, tõhusalt ja vajaliku paindlikkusega kõnealuse eriprogrammi eesmärgi ja nõudeid.
- (8) Euroopa Teadusnõukogu usaldusvääruse tagamiseks peaks komisjon kindlustama, et kõnealust eriprogrammi rakendatakse vastavalt seatud eesmärkidele.
- (9) Käesoleva eriprogrammi suhtes tuleks kohaldada raamprogrammi eeskirju, mis käsitlevad ettevõtjate, teadusuuringute keskuste ja ülikoolide osalemist ning teadusuuringute tulemuste levitamist (edaspidi "osalemise ja levitamise eeskirjad").
- (10) Raamprogramm peaks täiendama liikmesriikides läbi viidavaid tegevusi ja muid ühenduse meetmeid, mis on vajalikud üldisteks strateegilisteks jõupingutusteks Lissaboni eesmärkide saavutamisel, eelkõige seoses struktuurifondide, põllumajanduse, hariduse, koolituse, kultuuri, konkurentsivõime ja innovatsiooni, tööstuse, tervise, tarbijakaitse, tööhõive, energeetika, transpordi ja keskkonnaga.
- (11) Raamprogrammi rakendamine võib kaasa tuua ainult teatavate liikmesriikide osalemist hõlmavaid lisaprogramme, ühenduse osalemist mitme liikmesriigi rakendatavates programmides või ühissettevõtete loomist või muu korralduse kasutamist asutamislepingu artiklite 168, 169 ja 171 tähenduses.
- (12) Vastavalt asutamislepingu artiklile 170 on ühendus sõlminud mitmeid teadusuuringute alaseid rahvusvahelisi lepinguid ning tuleks teha jõupingutusi rahvusvahelise teadusuuringute alase koostöö tugevdamiseks, et integreerida ühendust veelgi rohkem ülemaailmsesse teadusringkonda. Seepärast peaks käesolev eriprogramm olema osalemiseks avatud riikidele, kes on sõlminud sellekohased lepingud, ning see peaks samuti olema projektide tasandil ja vastastikuse kasu alusel osalemiseks avatud kolmandate riikide üksustele ja rahvusvahelistele teaduskoostöö organisatsioonidele.
- (13) Käesoleva programmi raames tehtavate teadusuuringute puhul tuleks järgida eetika põhiluseid, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhimõtteid.
- (14) Tuleks tagada raamprogrammi usaldusväärne finantsjuhtimine ning selle võimalikult tõhus ja kasutajasõbralik rakendamine, tagades samas õiguskindluse ja programmi juurdepääsetavuse kõigile osalejatele, vastavalt nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, ⁽¹⁾ komisjoni määrusele (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, ⁽²⁾ millega kehtestatakse selle finantsmääruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ning nende edasistele muudatustele.
- (15) Samuti tuleks võtta asjakohased meetmed, mis on proportsionaalsed Euroopa ühenduste finantsshuvidega, ühelt poolt antud rahalise toetuse tõhususe ja teiselt poolt nende vahendite kasutamise tõhususe kontrollimiseks, et vältida eeskirjade eiramist ja pettusi ning et nõuda tagasi kadumaläinud, valesti makstud või ebaõigesti kasutatud vahendid vastavalt nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantsshuvide kaitse kohta, ⁽³⁾ nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantsshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramise eest, ⁽⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 1073/1999 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta ⁽⁵⁾.
- (16) Kuna käesoleva otsuse rakendamiseks vajalikud meetmed on põhimõtteliselt korraldusmeetmed, tuleks need vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ⁽⁶⁾ artiklites 3 ja 4 ette nähtud nõuandemenetlusele ja korralduskomitee menetlusele. Teisalt kerkivad seoses inimese embrüo ja inimese embrüonaalsete tüvirakkude kasutamist hõlmavate teadusuuringutega üles spetsiifilised eetilised küsimused, mida kirjeldatakse käesoleva otsuse artiklis 3, mistõttu selliste projektide rahastamise meetmed tuleks vastu võtta vastavalt otsuse 1999/468/EÜ artiklis 5 ette nähtud regulatiivkomitee menetlusele.
- (17) Kõnealuse eriprogrammi kohase tegevuse rakendamist ja haldamist kontrollitakse ja hinnatakse pidevalt, et anda hinnang saavutatud tulemustele ning kohandada ja parandada menetlusi vastavalt saadud kogemustele. Euroopa Teadusnõukogu struktuuride ja mehhanismidega seoses võib sõltumatul läbivaatamisel põhinev seitsmenda raamprogrammi vahekokkuvõte, milles lähtutakse teadusliku tippaseme, sõltumatuse, tõhususe ja läbipaistvuse kriteeriumidest ja millesse on täielikult kaasatud teaduslik nõukogu, osutada vajadusele edasise täiustamise järele, mis nõuab asjaomaseid muudatusi.

⁽¹⁾ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 1248/2006 (ELT L 227, 19.8.2006, lk 3).

⁽³⁾ EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2.

⁽⁵⁾ EÜT L 136, 31.5.1999, lk 1.

⁽⁶⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23. Otsust on muudetud otsusega 2006/512/EÜ (ELT L 200, 22.7.2006, lk 11).

(18) Eriprogrammil "Ideed" peaks Euroopa ühenduste üldelarves olema oma eelarverida.

Artikkel 2

Vastavalt raamprogrammi II lisale on käesoleva eriprogrammi elluviimiseks vajalik summa 7 510 miljonit eurot, millest komisjoni halduskulud ⁽⁴⁾ ei moodusta üle 5 %.

(19) Kõnealust eriprogrammi tunnustatakse esmatahtsa üldvahendina nende eesmärkide saavutamiseks, mis käsitlevad teaduslikku tippaset, haldamise lihtsustamist ja siseriiklikule teadustööle lisanduvast ühenduse teadustööst tulenevat Euroopa lisandväärtust eesliiniuuringute alal.

Artikkel 3

1. Kõigi käesoleva eriprogrammi kohaste teadusuuringute läbiviimisel järgitakse eetika põhialuseid.

(20) Eriprogramm vastab soovitudele, mis esitati 2002. aasta novembris Kopenhaageni Euroopa Ülemkogu moodustatud ERCEGi ⁽¹⁾ eksperdirühma aruandes ja mida on kinnitatud järjestikustel ülemkogu istungitel (novembris 2003, 11. märtsil 2004, 25.–26. märtsil 2004, 26. novembril 2004) ning mille on heaks kiitnud Euroopa Parlament ⁽²⁾. Kõnealune eriprogramm on kooskõlas Lissaboni strateegiaga ja Euroopa Ülemkogu Barcelona kohtumisel esitatud eesmärkidega, mille kohaselt tuleks Euroopa teadustööalaste investeeringute määra tõsta kolme protsendini Euroopa Liidu SKTst.

2. Käesoleva programmi raames ei rahastata järgmisi teadusuuringute valdkondi:

— inimeste kloonimisele suunatud teadusuuringud, mille eesmärk on paljundamine,

— inimese genotüübi muutmisele suunatud teadusuuringud, mis võivad sellised muutused päritavaks muuta ⁽³⁾,

(21) Käesoleva programmi rakendamisel tuleks pöörata piisavat tähelepanu soolise võrdõiguslikkuse küsimuste integreerimisele ning peale selle muu hulgas selliste teadlaste töötingimustele, töölevõtmiskorra läbipaistvusele ja karjääriarendusele, kes võetakse tööle seoses käesoleva programmi meetmete raames rahastatavate projektide ja programmidega. Selleks annab raamistiku komisjoni 11. märtsi 2005. aasta soovitus 2005/251/EÜ Euroopa teadlaste harta ja teadlaste töölevõtmise juhendi kohta, ⁽³⁾ samal ajal austades selle vabatahtlikku olemust,

— teadusuuringud, mis on suunatud inimese embrüote loomisele üksnes teadustöö eesmärgil või tüvirakkude saamiseks, sealhulgas keharakkude tuuma siirdamise abil.

3. Raamprogrammi raames võib teadustöö sisust ja asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide õigusraamistikust olenevalt rahastada nii täiskasvanud inimese kui ka embrüonaalsete tüvirakkude alaseid teadusuuringuid.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Taotlused inimese embrüonaalsete tüvirakkudega seotud teadusuuringute rahastamiseks sisaldavad teavet selle kohta, kuidas liikmesriigi pädevad ametiasutused on korraldanud litsentseerimise ja kontrollimeetmed, ning antava eetilise heakskiidu üksikasju.

Artikkel 1

1. Käesolevaga võetakse vastu eriprogramm "Ideed" (edaspidi "eriprogramm") ühenduse tegevuseks teaduse eesliinil tehtavate uuringute valdkonnas ajavahemikuks 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013.

Inimese embrüonaalsete tüvirakkude eraldamisega tegelevad institutsioonid, organisatsioonid ja teadlased alluvad rangle litsentseerimisele ja kontrollile, mis on kooskõlas asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide õigusraamistikuga.

2. Käesoleva eriprogrammi algatajad on teadlased ja selle abil toetatakse kõikide valdkondade teadusuuringuid, mida teevad eraldiseisvad, omavahel Euroopa tasandil konkureerivad riiklikud või riikidevahelised teadlasrühmad. Kõnealuste tegevuste üksikasjalikud eesmärgid ja põhisuunad on esitatud I lisas.

4. Lõikes 2 nimetatud uurimisvaldkonnad vaadatakse teaduse arengu valguses üle käesoleva programmi teiseks etapiks (2010–2013).

Artikkel 4

1. Käesoleva eriprogrammi rakendamise eest vastutab komisjon.

2. Komisjon asutab Euroopa Teadusnõukogu (ERC), kelle kaudu eriprogrammi rakendatakse.

⁽¹⁾ ERCEG – Euroopa Teadusnõukogu eksperdirühm. ERCEGi eksperdirühm loodi Taani teadus-, tehnoloogia- ja innovatsiooniministri algatusel 2003. aasta detsembris, kui ELi eesistujariik oli Taani. Detsember 2003.

⁽²⁾ Aruanne Euroopa Liidu tulevast teadustöö rahastamispoliitikat käsitlevate teadus- ja tehnoloogiasuuniste kohta, A6-0046/2005, 28.2.2005.

⁽³⁾ ELT L 75, 22.3.2005, lk 67.

⁽⁴⁾ Sealhulgas Euroopa Teadusnõukogu halduskulud.

⁽⁵⁾ Sugunäärmevähi raviga seotud teadusuuringuid võib rahastada.

3. Euroopa Teadusnõukogu koosneb sõltumatust teaduslikust nõukogust ja seda toetavast spetsiaalsest rakendusstruktuurist vastavalt I lisas esitatud kirjeldusele. See tegutseb teadusliku tipptaseme, sõltumatuse, tõhususe, läbipaistvuse ja vastutuse põhimõtete kohaselt.

4. Euroopa Komisjon tagab Euroopa Teadusnõukogu sõltumatuse ja usaldusväarsuse, kindlustab Euroopa Teadusnõukogule pandud ülesannete nõuetekohase täitmise ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa Teadusnõukogu tegevust ning eriprogrammis sätestatud eesmärkide saavutamist käsitleva aastaaruande.

Artikkel 5

1. Teadusliku nõukogu puhul tagatakse erinevate teadusuuringute valdkondade esindatus selliselt, et see moodustatakse asjakohaste teadmistega tunnustatud teadlastest, inseneridest ja teaduritest, kes tegutsevad oma isiklikul vastutusel ja on sõltumatud kõrvalistest huvidest.

Teadusliku nõukogu liikmed nimetab ametisse komisjon pärast sõltumatut ja läbipaistvat valimismenetlust, mis on teadusliku nõukoguga kokku lepitud ja hõlmab teadusringkondadega konsulteerimist ning aruande esitamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule ⁽¹⁾.

Nende ametiaeg on neli aastat ja neid võib ühe korra ametisse tagasi nimetada rotatsioonisüsteemi alusel, mis tagab teadusliku nõukogu tegevuse järjepidevuse.

2. Teaduslik nõukogu tegutseb vastavalt I lisas esitatud volitustele.

3. Teaduslik nõukogu kehtestab

- a) Euroopa Teadusnõukogu üldstrateegia;
- b) eriprogrammi rakendamise tööprogrammi, mis võetakse vastu artikli 6 lõike 1 kohaselt;
- c) eksperdi hinnangute korraldamise ja ettepanekute hindamise meetodid ning menetlused, mille alusel määratakse kindlaks rahastatavad ettepanekud;
- d) oma seisukoha küsimuste kohta, mis võivad teaduslikust seisukohast parandada eriprogrammi tulemusi ja mõju ning tehtavate teadusuuringute kvaliteeti;
- e) käitumisjuhendi, milles käsitletakse muu hulgas huvide konflikti vältimist.

4. Teaduslik nõukogu tegutseb ainult eriprogrammi teaduslike, tehnoloogiliste ja uurimuslike eesmärkide saavutamise huvides vastavalt artikli 4 lõikes 3 sätestatud põhimõtetele.

⁽¹⁾ Teadusliku nõukogu kaasamist ei kohaldata teadusliku nõukogu asutajaliikmete valikumenetlusel.

Artikkel 6

1. Komisjon võtab vastu käesoleva eriprogrammi rakendamise tööprogrammi, milles määratakse üksikasjalikumalt kindlaks I lisas esitatud eesmärgid ning teaduslikud ja tehnoloogilised prioriteedid, nendega seotud vahendid ja rakendamise ajakava.

2. Tööprogrammis võetakse arvesse teaduse ja tehnoloogia olukorda Euroopas ja tulevasi arengusuundi. Vajaduse korral tööprogrammi ajakohastatakse.

3. Tööprogrammis määratakse kindlaks kriteeriumid, mille alusel hinnatakse rahastamiskeemide raames esitatud ettepanekuid ja valitakse välja projektid. Individuaalsete projektide puhul kasutatakse ainult teadusliku tipptaseme kriteeriumi. Kooskõlastus- ja toetusmeetmete puhul võidakse kohaldada projektiga seotud kriteeriume.

4. Tööprogrammis võidakse kindlaks määrata

- a) organisatsioonid, kes saavad toetust liikmemaksu vormis;
- b) toetusmeetmed teatavate õigussubjektide tegevuse toetamiseks.

5. Komisjon tagab, et eriprogrammi viiakse ellu vastavalt artikli 4 lõikes 3 sätestatud põhimõtetele, artikli 5 lõike 3 punktis a osutatud üldisele strateegiale ning artikli 5 lõike 3 punktis b osutatud tööprogrammile ning teadusliku nõukogu kehtestatud meetoditele ja seisukohtadele, mis on määratletud artikli 5 lõike 3 punktides c ja d. Komisjon tagab, et spetsiaalne rakendusstruktuur järgiks rangelt, tõhusalt ja vajaliku paindlikkusega üksnes kõnealuse eriprogrammi eesmärke ja nõudeid.

6. Artikli 5 lõikes 3 sätestatud ülesannetega seoses ei järgi komisjon teadusliku nõukogu seisukohta üksnes juhul, kui komisjon leiab, et kõnealuse eriprogrammi sätestet ei ole kinni peetud. Sellisel juhul võib komisjon võtta vastu meetmeid eriprogrammi rakendamise järjepidevuse säilitamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks, põhjendades nõuetekohaselt kõnealuseid meetmeid.

7. Artikli 8 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlust kohaldatakse artikli 6 lõikes 1 osutatud tööprogrammi vastuvõtmisel.

8. Teadusliku nõukogu seisukohast sisuliselt erineva arvamuse korral artikli 6 lõikes 6 määratletud tähenduses kohaldatakse tööprogrammi vastuvõtmisel artikli 8 lõikes 3 osutatud korralduskomitee menetlust.

9. Inimese embrüo ja inimese embrüonaalsete tüvirakkude kasutamist hõlmavate teadusuuringute ja tehnoloogiaarendusega seonduvate meetmete vastuvõtmisel kohaldatakse artikli 8 lõikes 4 osutatud regulatiivkomitee menetlust.

Artikkel 7

1. Käesoleva eriprogrammi suhtes kohaldatakse osalemise ja levitamise eeskirju.
2. Eriprogrammi rakendatakse raamprogrammi III lisas kindlaks määratud rahastamisskeemide abil.

Artikkel 8

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 4 ja 7.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõikes 3 sätestatud tähtajaks kehtestatakse kaks kuud.

4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtajaks kehtestatakse kaks kuud.

5. Komisjon teavitab komiteed korrapäraselt eriprogrammi rakendamisel tehtud üldistest edusammudest ning annab talle

õigeaegselt teavet kõikidest selle programmi alusel kavandatud või rahastatud meetmetest vastavalt II lisale.

6. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 9

Komisjon korraldab raamprogrammi artiklis 7 ning I lisa II jaos ("Ideed") ette nähtud sõltumatu järelevalve, hindamise ja läbivaatamise, mis tuleb läbi viia eriprogrammiga hõlmatud tegevuste puhul.

Artikkel 10

Käesolev otsus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 11

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 19. detsember 2006

Nõukogu nimel

eesistuja

J. KORKEAOJA

I LISA

TEADUSLIKUD EESMÄRGID NING TEGEVUSTE PÕHISUUNAD

Tavakäsitluses alusuuringutena käsitletavate tegevuste raames teadlaste algatatud eesliinuuuringud on jõukuse ja sotsiaalse progressi peamised edasiviijad, sest need avavad teaduse ja tehnika arengule uusi võimalusi ning aitavad kaasa uute teadmiste tekkele, mille tulemusena sünnivad uued rakendused ja turud.

Hoolimata paljudest saavutustest ja väga suurest võimekusest paljudes valdkondades ei kasuta Euroopa ära kogu oma teadusuuringute potentsiaali ja kõiki ressursse ning vajab kiiresti tugevdatud võimekust teadmiste kogumiseks ning selleks, et muuta need teadmised majanduslikeks ja sotsiaalseteks väärtusteks ning majanduskasvuks ja sotsiaalseks arenguks.

Eesmärgid

Eriprogrammi "Ideed" eesmärk on kindlustada Euroopa teadustöö tippase, suurendada selle dünaamilisust ja loovust ning muuta Euroopa huvipakkumaks nii Euroopast kui ka kolmandatest riikidest pärit parimatele teadlastele ning ka tööstusuuringutesse investeerimise seisukohalt, luues selleks lisaks siseriiklikule rahastamisele, kuid mitte selle asemele, kogu Euroopas konkurentsivõimelise rahastamisstruktuuri eraldiseisvate teadlasrühmade tehtavate eesliinuuuringute toetuseks. Teadusuuringute tulemuste edastamine ja levitamine on selle programmi oluline aspekt.

Selle rakendamine usaldatakse Euroopa Teadusnõukogule, mille komisjon asutab kõnealuse eriprogrammi raames ning mis koosneb sõltumatust teaduslikust nõukogust ning lihtsast ja kulutõhusast spetsiaalsest rakendusstruktuurist. Euroopa Teadusnõukogu tegutseb teadusliku tippaseme, sõltumatuse, tõhususe, läbipaistvuse ja vastutuse põhimõtete kohaselt ning toetab eesliinuuuringuid käsitlevaid teadlaste algatatud projekte, mida viivad ellu eraldiseisvad, omavahel Euroopa tasandil võistlevad teadlasrühmad kõigis teadustöö valdkondades ja valdkondade vahel.

Eriprogrammi eesmärk on eesliinuuuringuid kogu Euroopa Liidus edendada viia Euroopa teadusuuringud juhtpositsioonile, luues võimalused uute ja sageli ootamatute teaduslike ja tehnoloogiliste tulemuste saavutamiseks ning uute teadusuuringute valdkondade loomiseks. Eriprogramm elavdab ideevahetust ning võimaldab Euroopal dünaamilise teadmistepõhise ühiskonna poole pürgimisel kasutada paremini oma teadusressursse ja edendada uuendustegevust, tuues sel moel pikaajalist kasu Euroopa majanduse konkurentsivõimele ja kodanike heaolule.

Programmi rakendamine

Kõnealuse eriprogrammi rakendamiseks moodustab komisjon esialgu Euroopa Teadusnõukogu kaks põhiosa – sõltumatu teadusliku nõukogu ja spetsiaalse rakendusstruktuuri.

Euroopa Teadusnõukogu (teaduslik nõukogu ja spetsiaalne rakendusstruktuur) haldus- ja personalikulud on kooskõlas sujuva ja kulutõhusa juhtimise põhimõtetega; halduskulud hoitakse minimaalsel tasemel, tagades kvaliteetseks rakendamiseks vajalikud ressursid, et maksimeerida eesliinuuuringute rahastamist ⁽¹⁾.

Teaduslik nõukogu

Artikli 5 kohaselt asutatud teadusliku nõukogu ülesanded on järgmised.

1. Teadustöö strateegia:

- kehtestada programmi teadustöö üldstrateegia, pidades silmas teadustöö võimalusi ja Euroopa teadustöö vajadusi,
- kooskõlas teadustöö strateegiaga tagada püsivalt tööprogrammi kehtestamine ja selles vajalike muudatuste tegemine, sealhulgas tagada projektikonkursside läbiviimine ja asjakohaste kriteeriumide kehtestamine ning vajaduse korral konkreetsete teemavaldkondade ja sihtrühmade (noorte teadlasrühmad/uued teadlasrühmad) määratlemine.

⁽¹⁾ Programmi rakendamise hõlbustamiseks hüvitab komisjon kooskõlas oma kehtivate suunistega programmi komitee iga päevakorras oleva koosoleku puhul iga liikmesriigi ühe esindaja osalemiskulud ning samuti ühe eksperdi/nõustaja osalemiskulud iga liikmesriigi kohta nende päevakorrapunktide puhul, mille kohta liikmesriik nõuab asjatundja arvamust.

2. Teadusjuhtimine ja järelevalve ning programmi rakendamise kvaliteedikontroll:
 - kehtestada vastavalt vajadusele ja teaduseesmärkidest lähtudes seisukohad, mis käsitlevad projektikonkursside läbiviimist ja juhtimist, hindamiskriteeriume ja eksperdihinnangute andmist, sealhulgas ekspertide valikut ning eksperdihinnangute andmise ja ettepanekute hindamise meetodeid, mille alusel määratakse teadusliku nõukogu järelevalve all kindlaks rahastatavad projektid; samuti kehtestada seisukohad eriprogrammi tulemusi ja toimet mõjutavate muude küsimuste ja tehtava teadustöö kvaliteedi kohta,
 - teostada järelevalvet tegevuse kvaliteedi üle ning hinnata programmi rakendamist ja tulemusi ning teha soovitusi parandus- ja tulevikumeetmete kohta.
3. Teavitamine ja teabe levitamine:
 - tagada programmi tegevust ja tulemusi ning Euroopa Teadusnõukogu arutelusid käsitlev teabevahetus teadusringkondadega ja peamiste sidusrühmadega,
 - esitada komisjonile regulaarselt aruandeid oma tegevuse kohta.

Teaduslikul nõukogul on täielik pädevus otsustada, milliste teadusuuringute liike rahastatakse ja tagada tehtava teadusuuringu teaduslik kvaliteet.

Teaduslik nõukogu võib sõltumatult valida peasekretäri, kes tegutseb teadusliku nõukogu volituste piires. Peasekretär abistab muu hulgas teaduslikku nõukogu selle tagamisel, et teadusliku nõukogu ja spetsiaalse rakendusstruktuuri ning komisjoni tegevus oleks omavahel tõhusalt seotud, ning järelevalve teostamisel teadusliku nõukogu strateegia ja seisukohtade tõhusa rakendamise üle spetsiaalse rakendusstruktuuri poolt.

Teadusliku nõukogu esimehele ja aseesimeestele võib ette näha administratiivse abi.

Spetsiaalne rakendusstruktuur

Spetsiaalne rakendusstruktuur vastutab programmi haldamise ja rakendamisega seotud küsimuste eest vastavalt iga-aastasele tööprogrammile. Rakendusstruktuur rakendab eelkõige hindamisprotseduure, eksperdihinnangut ja valikumenetlust vastavalt teadusliku nõukogu kehtestatud põhimõtetele ning kindlustab toetuste rahalise ja teadusliku haldamise. Spetsiaalne rakendusstruktuur hoiab teaduslikku nõukogu kursis oma tegemistega.

Euroopa Teadusnõukogu juhib kas selleks palgatud või ühenduse institutsioonidest lähetatud personal, sealhulgas ELi institutsioonide ametnikud, ja see tegeleb ainult tegelike haldusvajadustega, et tagada tõhusaks haldamiseks vajalik stabiilsus ja järjepidevus.

Komisjoni roll

Komisjon tagab Euroopa Teadusnõukogu täieliku sõltumatuse ja usaldusväarsuse. Ta tagab, et Euroopa Teadusnõukogu tegutseb kooskõlas teadusliku tippaseme, sõltumatuse, tõhususe ja läbipaistvuse põhimõtetega ning et see järgib täpselt teadusliku nõukogu kehtestatud strateegiat ja rakendusmeetodeid. Eelkõige on komisjonil järgmised ülesanded:

- tagada spetsiaalse rakendusstruktuuri moodustamine ning sellele ülesannete ja kohustuste delegeerimine,
- nimetada teadusliku nõukogu seisukohta arvestades ametisse spetsiaalse rakendusstruktuuri direktor ja kõrgemad ametnikud,
- võtta vastu teadusliku nõukogu kindlaks määratud rakendamismeetodeid käsitlevad seisukohad ja tööprogramm,
- tagada, et ettepanekud valitakse välja ja projekte rahastatakse ainult eksperdihinnangu tulemusel saadud järjekorra alusel, eksperdihinnangu tulemusel saadud järjekorra muudatused peab teaduslik nõukogu selgesõnaliselt heaks kiitma,
- hoida programmikomiteed programmi rakendamisega korrapäraselt kursis,

- koostada koostöös teadusliku nõukoguga Euroopa Teadusnõukogu tegevust ja eriprogrammis ette nähtud eesmärkide saavutamist käsitlevad iga-aastased aruanded ning esitada need nõukogule ja parlamendile.

Tegevused

Kõnealuse programmi kaudu edendatakse maailmatasemel eesliiniuuringuid. Mõistes "eesliiniuuringud" kajastub uus arusaam alusuuringutest. See asjaolu näitab ühest küljest, et teaduse ja tehnoloogia valdkonna alusuuringud on otsustava tähtsusega majanduslikule ja sotsiaalsele heaolule ning teisest küljest, et teadustöö olemasolevate teadmiste piiril ja väljaspool neid piire on uusi ja väga keerukaid teadusvaldkondi hõlmav ohtlik ettevõtmine ning et sellise teadustöö puhul puuduvad teadusharude vahelised piirid.

Kõnealuse programmi kaudu toetatakse eraldiseisvaid projekte, mida võib ellu viia teaduse ja tehnoloogia alusuuringute mis tahes valdkonnas, mis kuulub kõnealuse raamprogrammi alusel rahastatava ühenduse teadustöö käsitlusalas, sealhulgas tehnika, sotsiaalmajanduse ning humanitaarteaduste vallas. Vastavalt vajadusele võib kooskõlas programmi eesmärkidega ja tõhusa rakendamise vajadusega arvesse võtta konkreetseid uurimisteemasid ja sihtrühmi (nt uue põlvkonna teadlased/uued teadlarühmad). Erilist tähelepanu pööratakse uutele ja kiiresti arenevatele teadmiste eeslinil olevatele valdkondadele ja erinevaid teadusharusid ühendavatele teadusvaldkondadele.

Järgitakse teadlaste algatuse lähenemisviisi. See tähendab, et programmi kaudu toetatakse teadlaste endi valitud ja projektikonkursil kindlaksmääratud piiridesse jäävatel teemadel ellu viidavaid projekte. Projektide ettepanekuid hinnatakse eksperdihinnangut kasutades ainult teadusliku tippaseme kriteeriumi alusel, võttes arvesse nii uute teadlarühmade, uue põlvkonna teadlaste kui ka väljakujunenud rühmade teaduslikku tippaset ning pöörates erilist tähelepanu ettepanekutele, mis on suures ulatuses teedrajavad ning seetõttu suure teadusliku riskiga.

Programmi kaudu toetatakse eraldiseisvate teadlarühmade poolt ellu viidavaid siseriiklikke või riikidevahelisi projekte. Eraldiseisev teadlarühm koosneb ühest juhtivateadlasest ja vajaduse korral teistest isikutest ehk rühma liikmetest ⁽¹⁾.

Läbivaatamine

Tegevuse rakendamist ja haldamist kontrollitakse ja hinnatakse pidevalt, et anda hinnang saavutatud tulemustele ning kohandada ja parandada menetlusi vastavalt saadud kogemustele. Raamprogrammi artikli 7 lõikes 2 osutatud vahelhinnangu raames antakse ka Euroopa Teadusnõukogu struktuurile ja mehhanismidele teaduslikku nõukogu täielikult kaasates sõltumatu hinnang, lähtudes teadusliku tippaseme, sõltumatuse, tõhususe ja läbipaistvuse kriteeriumidest. See hõlmab teadusliku nõukogu liikmete valikumenetlust ja -kriteeriume. Läbivaatamise käigus antakse selgesõnaline hinnang rakendusasutusel põhineva struktuuri ja asutamislepingu artiklil 171 põhineva struktuuri eelistele ja puudustele. Nimetatud hinnangu tulemuste põhjal peaks kõnealuseid struktuure ja mehhanisme vastavalt muutma. Komisjon tagab, et muudetud struktuuri kasutuselevõtmiseks tehakse võimalikult kiiresti kõik vajalikud ettevalmistavad tööd, sealhulgas koostatakse mis tahes õigusaktide ettepanekud, mida komisjon vajalikuks peab, ning vastav teave esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule vastavalt asutamislepingu sätetele. Selleks muudetakse või täiendatakse raamprogrammi kaasotsustamismenetluse korras vastavalt asutamislepingu artikli 166 lõikele 2. Raamprogrammi artikli 7 lõikes 2 osutatud eduaruanne, mis elneb vahelhinnamisele, annab esialgse ülevaate Euroopa Teadusnõukogu toimimisest.

Eetilised aspektid

Kõnealuse eriprogrammi rakendamisel ja sellest tulenevate teadusuuringute tegemisel tuleb järgida eetika põhialuseid. Nende hulka kuuluvad muu hulgas ELi põhiõiguste harta põhimõtted, mis hõlmavad järgmist: inimväärikuse, inimese ja isikuandmete kaitse, eraelu puutumatuse, samuti loomade ja keskkonna kaitse vastavalt ühenduse õigusele ning vastavatele rahvusvahelistele konventsioonidele, suunistele ja tegevusjuhenditele, näiteks Helsingi deklaratsioon, Oviedos 4. aprillil 1997 allkirjastatud Euroopa Nõukogu inimõiguste ja biomeditsiini konventsioon ja selle lisaprotokollid, ÜRO lapse õiguste konventsioon, UNESCO vastu võetud inimgenoomi ja inimõiguste ülddeklaratsioon, bioloogiliste ja toksinrelvade konventsioon (BTWC), taimogeneetiliste ressursside toiduks ja põllumajanduses kasutamise rahvusvaheline leping ja asjakohased Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) vastavad resolutsioonid.

Arvesse võetakse ka biotehnoloogia eetika nõustajate Euroopa tööühma (1991–1997) arvamusi ning teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa tööühma (alates 1998. aastast) arvamusi.

⁽¹⁾ Vastavalt osalemise eeskirjadele ei välistata enama kui ühe juriidilise isiku osalemist.

Subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt ja Euroopa lähenemisviiside mitmekesisuse tõttu peavad teadusprojektides osalejad täitma nende riikide kehtivaid õigusnorme ja eetikareegleid, kus teadustööd tehakse. Igal juhul kohaldatakse siseriiklikke sätteid ja ühenduse rahadega ei toetata üheski vastavas liikmesriigis ega muus riigis seal keelatud uurimistegevust.

Vajaduse korral peavad teadusprojektide läbiviijad taotlema enne teadus- ja arendustegevuse alustamist asjaomaste riiklike või kohalike eetikakomiteede heakskiitu. Komisjon vaatab eetika seisukohast lähtudes korrapäraselt läbi ka delikaatseid küsimusi käsitlevad ettepanekud või juhtumid, mille puhul eetilistele aspektidele pole piisavalt tähelepanu pööratud. Erijuhtudel võib projekti rakendamise käigus toimuda eetilise hinnangu ülevaatamine.

Teadusuuringuid, mis on kõikides liikmesriikides keelatud, ei rahastata.

Asutamislepingule lisatud protokollis loomade kaitse ja heaolu kohta on sätestatud nõue, et ühenduse poliitika, sealhulgas teaduspoliitika kavandamisel ning rakendamisel pöörab ühendus täit tähelepanu loomade heaolu nõuetele. Nõukogu 24. novembri 1986. aasta direktiiviga 86/609/EMÜ (katseteks ja muudel teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitsega seotud liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta) ⁽¹⁾ nõutakse, et kõik katsed on kavandatud nii, et välditakse katseloomadele stressi, tarbetute piinade ja kannatuste tekitamist, kasutatakse võimalikult vähe loomi, kasutatakse neurofüsioloogiliselt kõige madalama tundlikkusega loomi ning põhjustatakse võimalikult vähe valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi. Loomade genotüübi muutmine ja loomade kloonimine võivad kõne alla tulla ainult sel juhul, kui nende eesmärgid on eetilisel põhjendatud, loomade heaolu on tagatud ja järgitakse bioloogilise mitmekesisuse põhimõtteid.

Kõnealuse programmi rakendamise ajal jälgib komisjon korrapäraselt teaduslikke edusamme ning siseriiklikke ja rahvusvahelisi sätteid, et võtta arvesse võimalikke arenguid.

⁽¹⁾ EÜT L 358, 18.12.1986, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/65/EÜ (ELT L 230, 16.9.2003, lk 32).

II LISA

Komisjoni poolt kooskõlas artikli 8 lõikega 5 esitatav teave

1. Meetmeid käsitlev teave, mis võimaldab jälgida iga ettepaneku kõiki etappe ning mis hõlmab eelkõige järgmist:
 - esitatud ettepanekud,
 - iga ettepaneku hindamise tulemused,
 - toetuslepingud,
 - lõpuleviidud meetmed.
2. Kõikide konkursside tulemusi ja meetmete rakendamist käsitlev teave, mis hõlmab eelkõige järgmist:
 - iga konkursi tulemused,
 - toetuslepingute sõlmimine,
 - meetmete rakendamine, sealhulgas andmed maksete kohta ning meetmete tulemused.
3. Programmi rakendamist käsitlev teave, sealhulgas raamprogrammi ja eriprogrammi tasandi asjakohane teave.

Kõnealune teave (eriti ettepanekuid, nende hindamist ja toetuslepinguid käsitlev teave) tuleks esitada ühtselt struktureeritud, elektrooniliselt loetavas ja töödeldavas formaadis, millele pääseb ligi IT-põhise info- ja aruandlussüsteemi kaudu, kusjuures nimetatud süsteem peaks võimaldama andmeid kohe analüüsida.
